

Proizvodnja: Riški ph. studio
Scenarij: Fr. Roželnis, V. Krepš
Režija: L. Lajmanis, V. Lukinskij
Glasba: A. Skulte
Igralci: J. Grantik, M. Kletiszce, A. Filipšen, J. Redzini.

Jan Rajnis je bil latiški pesnik, ki je živel in delal v zadnjih petindvajsetih letih prejšnjega stoletja in v prvih desetletjih našega. — Njegovo delo tako kot urednika delavskega časnika v Rigi, kot enega vodij delavskega gibanja na Latiškem, ki je aktivno sodeloval pri delavskih akcijah in s svojo mogočro besedo netil uporniško voljo delavstva za njegov boj za pravice, njegova beseda, ki je dajala delavstvu upe za novo revolucijo po strti v l. 1905, vse to ga dela za enega najvidnejših predstavnikov revolucionarne inteligence, ki je sodelovala pri revolucionarnem gibanju delavskega razreda v Rusiji do Oktobrske revolucije. Zato je bila tudi njegova pot enaka življenjski poti drugih ruskih revolucionarjev skozi ječo in Sibirijo v izgnanstvo, od koder je še v povečani meri in strastneje propagiral nujno revolucijo.

Film, ki ga gledamo, je eden redkih boljših filmov sovjetske produkcije.

Za snov si je vzel scenarist življenje Jana Rajnisa, prikazati je hotel njegovo revolucionarno delo, ki je dobilo svoj izraz v njegovih pesmih. Izraziti je hotel neločljivo spojenost socialističnega gledanja z nacionalnim čutom. Vse to se mu je še dokaj posrečilo. Človeško nam je približal pesnika, ker je vpletel v dejanje osebno doživetje pesnika z njegovo kasnejšo ženo, plemico Aspazijo. Prav v slikanju razvoja Aspazijine ljubezni, ki raste iz povsem meščansko pojmovane zaljubljenosti in težnje, da bi si

ustvarila miren dom, v zavest, da je žena moževa družica tudi v boju, kar ostane v zakonu trajno še potem, ko se je čar zaljubljenosti ohladil, dviga film iz samo tematičnega, sem in tja kar dolgočasnega patosa, ki jemlje nastopajočim osebam njihovo človeškost.

Režija filma je prepričljiva, v slikah, ki prikazujejo ljudske množice pri delu, štrajku in demonstracijah

dosega najboljše kompozicije sovjetskega filma sploh.

Je eno zadnjih del režiserja L. Lajmanisa, ki je bil kmalu nato zaradi »kozmpolitizma« odстранjen, ker so prevladovala v SZ nacionalno-šovinistična in imperialistična skretanja z linije marksizma-leninizma.

Na žalost ima film nekaj scen, ki so preveč patetično nabrekle; tako nenujno mesijansko podčrtana scena, ko obišče Jan Rajnis delavce, ki štrajkajo, ali snidenje med Aspazijo in pesnikom v Sibiriji, kjer je le preveč recitacije, verzov in scena v sodni dvorani, ki je za film preveč razvlečena. Take scene močno kvarijo sicer globok vtis, ki ga zapusti film.

Igra je realistična, na nekaterih mestih prehaja v grotesknost, prav tako, kakor so tudi podobe predstavnikov izkoriščajočega razreda pretirane v karikaturu, s čimer trpi zavest vse teže boja delavskega razreda in njegove avangarde za pravice.

Slika je nekajkrat slabotna, nejasna, snemalec pa je dal vanjo veliko občutje, ki ponazarja razpoloženje pesnika, ko je naslajala njegova domovinska lirika.

Vsekakor spada film med dobre filme in si ga velja ogledati. P. B.